

مجموعه کتب شهروند هوشمند

شبکه‌های اجتماع

مؤلف:

مصطفی نصیری

انتشارات پستیان

تهران - آذر ۱۳۱۶

سرشناسه	نصیری، معصومه، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور	شبکه‌های اجتماعی / مؤلف معصومه نصیری.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات پشتیبان، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۶۰ ص.؛ ۵/۹ × ۵/۱۹ سم.
فروست	مجموعه کتب شهروند هوشمند.
شابک	۵۰۰۰۰ ریال ۷-۳۸-۸۷۹۴-۰۰۰-۹۷۸ :
فهرست نویسی	فیا:
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	شبکه‌های اجتماعی -- جنبه‌های اجتماعی
موضوع	Social networks -- Social aspects:
س. ر. ع.	شبکه‌های اجتماعی پیوسته -- تدابیر ایمنی
رده بندی کتبی	Online social networks:
رده بندی کتبی	-- Security measures
کتابشناسی	۱۳۹۶ ن/۷۴۱۴۴۴۰۶ ش ۳
	۲/۳۰۱
	۴۸۹۰۰۰۰

نام کتاب: شبکه‌های اجتماعی

مؤلف: معصومه نصیری

ویراستاران: علی مهدیزاده - محمد حسین اردستانی

ناظر ویراستار: سید ابراهیم آخوندی

صفحه آرای: محمد نوری زاده

نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۶

ناشر: انتشارات پشتیبان

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۵۰۰۰۰ ریال

تلفن تماس: ۰۲۱ - ۸۶۰۳ ۶۴۲۳ تلفکس: ۰۲۱ - ۸۶۰۳ ۶۴۲۸

سامانه پیام کوتاه: ۱۳۹۳ ۱۰۰۰

صندوق پست الکترونیک: Pub.Poshtiban@chmail.ir

تارنمای انتشارات پشتیبان: www.PoshtibanPress.ir

■ فروشگاه اینترنتی (سراسر کشور): وبترین انتشارات پشتیبان در تارنمای خانه کتاب www.ketab.ir

تمامی حقوق اثر برای ناشر محفوظ می باشد

فهرست مطالب

۷	تقدیم
۸	مقدمه
۱۳	فصل اول شبکه‌های اجتماعی با هویت شما چه می‌کنند؟
۲۹	فصل دوم اصول اولیه زیست در شبکه‌های اجتماعی
۳۱	۱-۲-۱ چند پرسش اساسی
۳۵	۲-۲ چرا شایعات منتشر می‌شوند؟
۳۵	۱-۲-۱ جذابیت
۳۶	۲-۲-۱ تازگی
۳۶	۳-۲-۱ مستردگی
۳۶	۴-۲-۱ ترس و ترس
۳۷	۱-۲-۲ اسناد از اعتبار چهره‌ها
۳۷	۶-۲-۲
۳۷	۳-۲ ادبیات تاثیر گذار بر افکارهای روشنفکری
۳۸	۱-۳-۲ ساختار بندی ظاهراً منطقی پیام‌ها
۳۸	۲-۳-۲ ادبیات همه پند
۳۸	۴-۲ چگونه شایعه را از واقعیت تشخیص دهیم؟
۳۹	۱-۴-۲ منبع
۳۹	۲-۴-۲ قطعه فیلم و تکه عکس اصلی ترین ابزار
۳۹	شایعه‌سازها
۳۹	۳-۴-۲ قسم دادن، التماس کردن، وعده دادن، ارجاع یا
۴۰	تهدید برای انتشار مطلب
۴۰	۴-۴-۲ اعلام زمان‌های نسبی به جای تاریخ مشخص
۴۰	۵-۴-۲ جملات خبری شبه علمی و مبهم
۴۰	۶-۴-۲ ارجاع دروغین
۴۱	۷-۴-۲ عدم ارتباط منطقی و تخصصی منبع با متن
۴۱	۸-۴-۲ تبلیغات تجاری در قالب شایعه
۴۱	۹-۴-۲ درخواست کمک مالی از طرف اشخاص و
۴۲	مؤسسات ناشناس

- ۴۲-۴-۱۰- اینترنت و گوگل منبع نیستند ۴۲
- ۴۲-۴-۱۱- آیا می دانیدها ۴۲
- ۴۲-۴-۱۲- شاهدان غیبی ۴۲
- ۴۳-۴-۱۳- شیوه نگارش و سطح علمی بودن ۴۳
- ۴۳-۴-۱۴- فصل بازار داغ شایعه را بشناسید ۴۳
- ۴۳-۴-۱۵- استفاده از مغلطه و سفسطه ۴۳
- ۴۳-۴-۱۶- ترکیب دروغ و واقعیت ۴۳
- ۴۴-۴-۱۷- تازگی و بی سابقه بودن ۴۴
- ۴۴-۴-۱۸- تکرار و دست به دست شدن ۴۴
- ۴۴-۴-۱۸- توصیه های اکید و هشدارهای عجیب ۴۴
- ۴۵-۴-۱۹- تعدد انتساب مطالب به یک شخصیت معروف ۴۵
- ۴۶-۵-۲- راه ها و نبایدهای فضای مجازی ۴۶
- ۴۶-۵-۱- بدانیم کجا هستیم ۴۶
- ۴۶-۵-۲- سه گروه ها را جوک دانی نکنید ۴۶
- ۴۷-۵-۲- همه را را کبی نکنید ۴۷
- ۴۸-۵-۲- وقت شناس باشید ۴۸
- ۴۸-۵-۲- همه را غور نکنید ۴۸
- ۴۹-۵-۲- زیار فعال باشید ۴۹
- ۴۹-۵-۲- خشم تان را قویت ده ۴۹
- ۴۹-۵-۲- کوتاه حرف بزنید ۴۹
- ۵۰-۵-۲- گاهی فقط خواننده باشید ۵۰
- ۵۰-۵-۲- مراقب تک تک حرف هایتان باشید ۵۰
- ۵۱-۵-۲- حق دارید از گروه خارج شو ۵۱
- ۵۱-۵-۲- بازار خرافه را داغ نکنید ۵۱
- ۵۲-۵-۲- مراقب حریم خصوصی تان باشید ۵۲
- ۵۲-۵-۲- برای ویدئوها توضیح بنویسید ۵۲
- ۵۲-۵-۲- پول درنیارید ۵۲
- ۵۱-۵-۲- چت خصوصی عمومی نیست ۵۱
- ۵۳-۵-۲- وسط بحث، پست بی ربط ممنوع ۵۳
- ۵۳-۵-۲- پست گذاشتن آداب دارد ۵۳
- ۵۵-۵-۲- منابع و مآخذ ۵۵

مقدمه

در دنیایی که به هر سو روی بگردانید با انبوهی از پیام‌های رسانه‌ای مواجه می‌شوید که هر کدام با مقصودی خاص برای تحت تاثیر قرار دادن شما تولید و ارسال شده‌اند، ساده انگارانه ترین کار پذیرش بدون بررسی و تحلیل این پیام‌هاست. شاید برای همین باشد که تا چند سال آینده دیگر مدرک تحصیلی و توانایی خواندن و نوشتن، شما را در زمره باسوادان قرار نمی‌دهد و اگر مهارت یا عادت استفاده و تحلیل پیام‌های رسانه را نداشته باشید جزو بی‌سواد محسوب می‌شوید.

اهمیت این امر سال‌ها پیش برای سایر کشورها مبرهن شده است و آنها سعی در تربیت شهروندان هوشمند در مواجهه با رسانه‌ها داشته‌اند چرا که می‌دانستند آسیب‌های مترتب از ناآگاهی از این فضا چگونه می‌تواند سبک زندگی و فرهنگ یک کشور را تحت تاثیر قرار دهد و پله پله آن را به سمت نابودی سوق دهد.

ما در ایران اسلامی اما به تازگی و بعد از ثمرات فراوانی که از این عدم آموزش و آگاهی سازی نهاده‌ایم، احساس نیاز کرده و با سرعت لاک پستی در حال حرکت در این شاهراه بزرگ هستیم.

مجموعه کتب شهروند هوشمند خلاصه‌ای از آنچه در حوزه سواد رسانه‌ای نیاز تک تک افراد جامعه برای کسب مهارت‌های مواجهه با محتوای تولید شده از سوی رسانه‌هاست، می‌باشد. در این کتاب پنج سوال و پنج نکته

طلایی که باید مدام در مواجهه با پیام‌های رسانه‌ای از خودتان بپرسید، در آغاز هر فصل تکرار شده است تا با نهادهای سازی آن، حداقل دیگر خواننده بدون بینش در فضای پهناور رسانه‌ای با تاکید بر فضای آنلاین رسانه‌ای نباشید. هرگاه با تمرین و تکرار توانستید این سوالات کلیدی و طلایی را در مواجهه با پیام‌ها، مخصوصاً آنهایی که در حال معرفی یا نهادهای سازی شبکه خاصی از تفکر و زندگی است پاسخ دهید یعنی قطار ذهن شما روی ریل سواد رسانه‌ای قرار گرفته و در حال حرکت است.

در این کتاب بسان یک کتاب که در نهایت باید یک بار خوانده شود، ننگرید. این کتاب را روی میز و در دسترس همیشگی خود و فرزندان قرار دهید تا شاید با نگاه چند باره به آن بتوانید برآورد مبرج شده را ملکه ذهنتان کنید. سواد رسانه‌ای تنها و تنها از راه آموزش، تکرار و تمرین کسب خواهد شد. شما باید مهارت تفکر انتقادی و هوشمندانه را با تکرار کسب کنید.

ارتقاء سواد رسانه‌ای ارتقاء آموزشی نیست بلکه از طریق آن مهارت‌های مواجهه، تحلیل و مصرف رسانه تقویت شده و شما قدرت انتخاب بهتر متن رسانه‌ای را خواهید داشت.

ما باید یاد بگیریم در پرتو برخورد هدفمند با رسانه می‌توان به ایجاد ارتباط دوسویه و مشارکت‌جویانه با رسانه‌ها از یک‌سو و تقویت ساختارهای دموکراتیک جامعه در راستای مباحث نقد، مشارکت فعالانه در حوزه رسانه در

بین شهروندان از سوی دیگر دست می‌یابیم، بنابراین آنچه در «سواد رسانه‌ای» می‌تواند مطرح باشد، آموزش مهارت‌های لازم برای برقراری ارتباطی متفکرانه و آگاهانه با رسانه‌ها و در عین حال به وجود آوردن نگاهی دقیق، نقاد و تحلیلی به پیام‌های رسانه‌ای (نوشتاری، دیداری و شنیداری) است.

به زبان ساده اگر بخواهیم بگوییم، سواد رسانه‌ای مثل یک رژیم غذایی است که هوشمندانه مراقب است که چه مردی و چه زن هستند و چه موادی مضر؛ چه چیزی را باید مصرف کنند و چه چیزی را نه و یا این که میزان مصرف هر ماده بر چه اساسی باید استوار باشد.

سواد رسانه‌ای می‌تواند به مخاطبان رسانه‌ها بیاموزد که از حالت انفعالی و مصرفی خارج شده و به معادله متقابل و فعالانه‌ای وارد شوند که در نهایت به نفع خود آنان باشد. به دیگر سخن، سواد رسانه‌ای کمک می‌کند تا از سفره رسانه‌ها به گونه‌ای هوشمندانه و مفید بهره‌مند شویم فرد بدون داشتن مجموعه مهارت‌ها، شناخت و سواد لازم در مسیر گرداب آگاهی کاذب سیل مطالبی که در طول روز از سوی او از طریق همین ابزارهای ارتباطی اینترنتی سرریز می‌شود، قرار می‌گیرد و در کنار تشخیص ندادن صواب از ناصواب، دچار آسیب‌هایی همچون هدر رفتن وقت، کناره‌گیری از زندگی روزمره، اعتیاد به اینترنت، دامن زدن به شایعه‌های شکل گرفته در فضای مجازی، جایگزینی ارتباطات مجازی به جای ارتباطات چهره به چهره می‌شود.

نکته مهمی که باز باید بر آن تاکید کرد این است که تشخیص و اتخاذ راه کارهای نظارتی و تربیتی درباره ارتباط فرزند با فضای مجازی مانند دیگر رسانه ها و تکنولوژی های نوین ارتباطی، نیازمند آگاهی والدین به ویژه مادران درخصوص ویژگی های فضای مجازی، فرصت ها و آسیب ها و آثار حضور و فعالیت در فضای مجازی به علاوه استراتژی های نظارتی و مدیریتی مناسب و کارآمد بر روی هر گروه از فرزندان است.

تکنولوژی ها معمولاً مانند شمشیری دو لبه هستند که او را قادر و تفریط در استفاده از آن می تواند ما را اسیر و برده این دستاورد بزرگتری کند. ما باید بدانیم تکنولوژی باید در خدمت ما باشد نه ما را در خدمت تکنولوژی. برای این که به برده مدرن در عصر مدرن تبدیل نشویم باید یاد بگیریم و تکرار کنیم و بخواهیم که دشمنان باشیم و نه یک مخاطب منفعل که مثل برگ در میانه باد، ممکن است تغییر مسیر داده و در نهایت هم زیر پاهایمان شود.

لطفاً به مطالب موجود در کتاب بسان واکسنی برای محافظت از بیماری بنگرید. این نکات شبیه به واکسینه خواهد کرد تا قربانی بی اطلاعی خودتان در فضاهای آنلاین و مجازی نباشید. آمار هم تاکید دارد اکثر کسانی که در این فضا قربانی شده اند یا فاقد اطلاع و دانش در این زمینه بوده اند یا آنچه بلد بودند را به موقع استفاده نکردند. در پایان مطالعه این کتاب شما باید بدانید در مواجهه با هر پیام باید پرسید چه کسی، چرا و با چه هدفی این پیام

را ایجاد و ارسال کرده است و این پیام بناست چه تاثیری بر روی شما داشته باشد. همچنین فرا خواهید گرفت نگاه سلبی و حذفی نداشته باشید اما هوشمند در عرصه پر تلاطم مجازی حضور داشته باشید. شما باید بتوانید با سواد رسانه‌ای باشید و در پی آن زوایای پنهان در سطرهای نانوشته یک پیام را درک کنید.

امیدوارم آنچه در این اوراق پیش روی شما قرار داده شد است بتواند به برداشته شدن گامی کوچک در راستای ارتقای سواد رسانه‌ای در ایران اسلامی کمک کند. انشاءالله
معصومه نصیری